

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut ataani pineqartoq matumuuna Naalakkersuisunit saqqummiunneqarpoq:

Kunneqarfiup Danmarkip Naalakkersuisut peqatigalugit Canadap naalakkersuisuinik ulloq 14. juni 2022-imi Kalaallit Nunaata Canadallu akornanni imaani killeqarfimmik nunamilu killeqarfimmik Kalaallit Nunaata isumaqatigiissuteqarnerata atuutsilersinnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Nunanut Allanut, Inuussutissarsiornermut Niuernermullu Naalakkersuisoq)

Tunngavilersuineq

Canadap aamma Kunneqarfiup Danmarkip 1971-imi marluullutik qeqertaq oqartussaaffigalugu eqqumaffigeqqaat. 2005-imi illuatungeriit nassuerutigaa qeqertamut piginnittuuneeq aaqqiagiinnigissutaasoq, isumaqatigiinniarnikkullu aaqqiiniartoqassasoq.

2005-imiilli Canadamik isumaqatiginninniartoqalerpoq tamannalu 2018-imi Ilulissanit nalunaarutip ukiunik qulinngortorsiorluni nalliuttorsiuutigineqarnerani sakkortusineqarpoq. Suleqatigiissitaq Kunneqarfik Danmarkimeersunik nunatsinneersunillu illuatungaani lu Canadameersunik inuttaqartoq pilersinneqarpoq.

Tartupalummik piginnittussaanermut aalajangigassanut suleqatigiissitaq naleqquttumik aaqqiissuteqarpoq, isumaqatigiissullu atsiorneqartussa q Canadap naalakkersuisuiniit, Danmarkip Kalalaallit Nunaatalu naalakkersuisuiniit ulloq 14. juni 2022 atsiorneqarpoq. Isumaqatigiissut 14. juni 2022-meersumi illuatungeriit isumaqatigiipput, qeqertaq kujataaniit avannamut akimorlugu quppaq qeqqaniittoq malillugu Tartupaluk avinneqassasoq, kujataaniit avannamut quppaq qeqertap qeqqaniittup avinnera najoqqutarineqassalluni. Taamaalilluni Canadap nunattalu akornanni killeqarfeqalerluni.

Isumaqatigiissummut illuatungeriit atsiortoqarneranni nunarsuarmi killeqarfimmik immami killeqarfimmik katillutik isorartunerpaamik 3.962 km.-isut isorartutigisumik pilersitsisoqarpoq, taamatullu aamma qeqertami killeqarfimmik naanerpaamik pilersitsisoqarpoq (1,2 km).

Isumaqatigiissutip imarisaa

Killeqarfiliinissat pingasut pillugit isumaqatigiissut imaqarpoq

- 1.1. Taamaalilluni immami killeqarfik 200 sømilitut atitutigisoq avannaani Lincolnip imartaanit kujammullu Labradorip imartaani aalajangersarneqarsimalerpoq,
- 1.2. Nunaviup toqqavia aallaavigalugu killeqarfik (immap naqqa) Labradorip imartaanit avammut 200 sømilit, taamatullu
- 1.3. Tartupaluup qeqertaani nunami killeqarfik

Taamaalilluni immami killeqarfik 200 sømilitut atitutigisoq avannaani Lincolnip imartaanit kujammullu Labradorip imartaani aalajangersarneqarsimalerpoq.

Takuuk, Naalagaaffiit Peqatigiit Imartanut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat immikkoortoq 3, naalagaaffiit tamarmik imartatut oqartussaaffigisassat tunngaviusumik titarnerit nunamiit avammut 12 smilimut annerunngitsumit avasissusillit isumaqatigiisummi immikkoortoq tunngavigalugu aalajangersarneqarnissaanut pisinnaatitaaffeqarput. Aammalu immikkoortoq 57-imi immikkut aningaasaqarnikkut oqartussaaffigisaaniippoq.

Tunngaviusumik basisliniemit avammut 200 smilinik annerusumit atitutigisumiittusnaanani. Imartaq pineqartoq Canadap Kalaallit Nunaatalu akornanniittoq, avannaani Lincolnip imartaanniit kujammut Labradorip imartaanut atitutigisoq, sinerissat naapinnerini 400 smilinik annerunngitsumit ilaatigullu 24 smilinik minnerusumit atitussuseqarpoq.

Illuatungeriit, Naalagaaffiit Peqatigiit Imartanut Pisinnaatitaaffiit pillugit

Isumaqatigiissutaanni isumaqatigiissuteqartarnermut tunngavigineqartartut malillugit immami killeqarfimmik aalajangiissapput. Art. 5 aamma 74.

Isumaqatigiissusiorderup nalaani nalunaarsukkanik nutaanik katersisoqarpoq, nalunaarsukkallu nutaat atorneqassasut illuatungeriinnit isumaqatigiissutaavoq, taasumalu 1973-imi isumaqatigiissutigineqarsimasumut sanilliullugu Kalaallit Nunaata avannaani 200 smilimik killeqarfiliisoqassasoq.

Labradorip imartaani 200 smilitut avasitsigisumi nunaviup toqqavianik killeqarfiliineq

Takuuk, Naalagaaffiit Peqatigiit Imartanut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat immikkoortoq 76, naalagaaffiup avataani imartamut naqqanilu nunartaanut tunngasoq tassaammat immap naqqani nunatamerngit pineqartut, taakkua nunamiit avammut tunngassuteqartuunerat apeqqutaatillugu, aamma imartarisatigut killeqarfiit qaangeraluarlugilluunniit pineqartut, allamut tunngasumut aporfeqarnerat tikillugu attuumassuteqartut. Imaluunniit 200 smilit tikillugit nunatat avalliit titarneriniit avasissuseqartut, taakkunani immamik oqartussaaffik aamma imartarisani nunap pissuserisaa tassunga killiffeqanngikkaluartulluunniit oqartussaaffigineqartut.

Nunap toqqaviinut piunasaqaatinut Kunngeqarfik Danmark peqatigalugu Naalakkersuisunit Canadallu naalakkersuisuinit, 2012-mi 2013-milu qinnuteqartoqarpoq, ukioq 2033 tikitsinnagu CLCS innersuussuteqassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Tartupalummut, Lincolnip imartaanut aamma Labradorip imartaanut nunat killeqarfiisa aalajangersaaffigineqarneri pillugit, illuatungeriit avitsinissami titarnerup sumiiffissaa isumaqatigiissutigaat, taamaalillunilu immap naqqa tasassumalu pisuussutai kangilliit nunatsinnut tutsinneqassasut taavalu titarnerup kitaata tungaa Canadamut tutsinneqassallutik.

Tartupaluup qeqertaani nunami killeqarfik

Tartupaluk nunatta Canadallu akornanni Kennedy Kanalenimiippoq.

Siorapalummiunut Qaanaarmiunullu Tartupaluk piniartunit ilaatigut nalerarineqarneratigut pingaaruteqartuaannarsimavoq.

Nunat killeqarfiisa ungaluukkorsorneqarnissaat imaluunniit tamatuma assigisaanik qeqertami taassumaluunniit eqqaani angallannermik killilersuineramik pisoqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq, aamma sumiiffia pissutigalugu.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutaasussat:

Isumaqatigiissutip qanoq ililluni atuutilerneqarsinnaaneranut misissuisussanik suleqatigiissitaliisoqarpoq, killilersuinissamut, inuit attuumassutillit sorliinissaanut, qeqertami qanorluunniit killilersuisoqaraluarpat qeqertamiissinnaatitaanissaannut periarfissiissumik. Aningaasartuutit illuatungeriinnit tapiissutigineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, sinaakktissatullu isumaqatigiissutigineqarsimasuni atuutissapput.

Namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai

Namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutissat:

Tartupalummi sumiluunniit killilersugaanngitsumik angalasinnaanissamut tikissinnaanissamullu Avanersuarmit innuttaasunit kultoorikkut, ileqqutoqqatigut oqaluttuarisaanermilu pisarsimasunut pingaaruteqarmat kissaatigineqarpoq. Periarfissaq tamanna pillugu suleqatigiissitat ilaatigut Kalaallit Nunaaneersunit, Canadamiit Kunngearfillu Danmarkimiit misissorneqassaaq, aningaasartuutit illuatungeriinnit tapiissutigineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, sinaakktissatullu isumaqatigiissutigineqarsimasuni atuutissapput

Innuttaasunik peqataatitsineq

Siorapalummi Qaanaamilu innuttaasunik akuutitsinissaq anguniarlugu Tartupaluk pillugu soqutigisaqatigiinnik arlaqartunik ataatsimiititsinerit ingerlanneqarsimapput. Tartupaluup qeqertaa Avanersuarmit innuttaasunut oqaluttuarisaanikkut kalaallinut taamatullu Nunavummi inunnut pingaaruteqarpoq. Qeqertami sumiluunniit killilersugaanngitsumik angalaarsinnaanissamut tikissinnaanissamullu Avanersuarmit innuttaasunit kissaatigineqarpoq, ilaatigut piniarsinnaanermut, aalisarsinnaanissamut taamatullu kulturikkut, ileqqutigut, oqaluttuarisaanikkut siunissamilu allatigullu naleqquttumik periarfissaqarusupput.

Ilanngussat

1. Tartupalummut, Lincolnip imartaanut Labradorillu imartaanut killiliiniarnermut isumaqatigiissut ulloq 14. juni 2022-meersoq.
2. Tartupalummut, Lincolnip imartaanut Labradorillu imartaanut killiliiniarnermut isumaqatigiissut ulloq 14. juni 2022-meersoq, pillugu nassuiaat.